

بررسی دیدگاه دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه پیام نور درباره وضعیت موجود آموزشی و پژوهشی این دانشگاه

کبری کریمی^{۱*}، ناهید اتقیا^۲، ابوالفضل فراهانی^۳

تاریخ دریافت: ۹۱/۹/۶ تاریخ پذیرش: ۹۱/۹/۲۵

چکیده

این تحقیق به منظور بررسی دیدگاه دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه پیام نور درباره وضعیت موجود آموزشی و پژوهشی این دانشگاه، با روش توصیفی و به شکل میدانی اجرا شده است. جامعه آماری پژوهش، تمامی دانشجویان کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه پیام نور (۳۱۹ نفر) را دربر می گرفته که حجم نمونه آن براساس جدول مورگان ۱۶۹ نفر بوده است. ابزار جمع آوری داده‌ها، پرسش‌نامه‌ای حاوی ۴۹ پرسش و برمبنای مقیاس پنج‌ارزشی لیکرت بوده است. روایی پرسش‌نامه (آلفای کرونباخ) ۰/۹۲۷ گزارش شده است. نتایج از طریق آمار توصیفی (جدول‌ها) تجزیه و تحلیل شد. با توجه به نتایج حاصله، ۵۳/۴ درصد از دانشجویان مورد بررسی را زنان و ۴۶/۶ درصد را مردان تشکیل داده‌اند. بیشترین درصد دانشجویان در گروه سنی ۳۰ - ۲۵ و کمترین درصد در گروه سنی ۴۰ سال و بالاتر بوده‌اند. همچنین، بیشترین درصد دانشجویان، ورودی ۱۳۸۸ بوده و در ترم چهارم تحصیل می‌کرده‌اند. اکثریت دانشجویان به قصد کسب دانش به تحصیلات عالی در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی روی آورده و از این عده بیشترین درصد به اهداف مورد نظر خود دست یافته‌اند. اکثریت قریب به اتفاق دانشجویان معتقدند برای آموزش‌های جنبی در دانشگاه امکانات لازم وجود دارد. در کل، دانشجویان میزان پاسخگویی محتوای دروس دوره کارشناسی ارشد به نیازهای تخصصی و انطباق آن با یافته‌های علمی را در مجموع عوامل اثرگذار نسبتاً مطلوب، مهارت استادان دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی را در مجموع عوامل اثرگذار بر این شاخص متوسط، میزان وجود وسایل کمک آموزشی در دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی دانشگاه را مطلوب، وضعیت دانشکده و فضای کلاس‌ها را در مجموع عوامل مورد بررسی نسبتاً مطلوب، رفتار و منش کارکنان در رابطه با الگوسازی علمی را نسبتاً مطلوب، و وضعیت پژوهشی دانشگاه را در حد متوسط توصیف کرده‌اند.

کلیدواژه‌ها: کارشناسی ارشد تربیت بدنی، پیام نور، وضعیت آموزشی و پژوهشی.

مقدمه

پیشرفت روزافزون و لحظه‌به‌لحظه علوم و فنون، هرروز دانش و مهارت‌های انسان را نارسا و ناقص می‌سازد. بنابراین، بقای فرد و سازمان به این وابسته است که دائماً اطلاعات و مهارت‌های خود را نو کند و این امر ممکن نیست مگر با آموزش مداوم و مستمر (بهروزی، ۱۳۸۴). آموزش عالی، بخشی مهم و با اثرگذاری بسیار وسیع در دیگر نهادها و بخش‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی جامعه است. نظام آموزش عالی نوین ایران، در دوران یک‌صدوپنجاه سال عمر خود، فرازها و فرودهای مختلفی داشته و همواره با روندی افزایشی آشکارا به سمت تمرکزگرایی مفرط حرکت کرده است. آموزش عالی در ایران، رشدی سرسام‌آور داشته آن‌چنان‌که تعداد دانشجویان ۱۰ برابر قبل از انقلاب شده، درحالی‌که امکانات آموزشی متناسب با آن افزایش پیدا نکرده است. نتایج تحقیق پاکاریان (۱۳۶۹) نشان می‌دهد، با اصلاح و بهبود وضعیت کمی و کیفی برنامه‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاهی می‌توان کیفیت این خدمات را در دانشگاه‌ها افزایش داد. نظام آموزش عالی، عهده‌دار وظایف و مسئولیت‌های مهمی در زمینه رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و تربیتی جوامع است. در کشور ما نیز آموزش عالی، وظیفه مهم تربیت نیروی انسانی متخصص موردنیاز بخش‌های مختلف را برای تأمین خودکفایی در علوم و فنون، صنعت، کشاورزی، ... برعهده دارد. نگاهی به روند تحولات جاری نظام آموزش عالی، حاکی از آن است که آموزش عالی باید ضمن توجه به بحران افزایش کمی و تنگنای مالی، به حفظ، بهبود و ارتقای کیفیت هم‌پیردازد (هاشمی گلپایگانی، ۱۳۸۷). شواهد گوناگون نیز دلالت بر آن دارد که این نظام در صورتی از عهده وظایف و اهداف خود برمی‌آید که از نظر کیفیت آموزشی در وضعیت مطلوبی باشد (کبریایی و رودباری، ۱۳۸۳).

وضعیت مناسب آموزش در دانشگاه‌ها موجب می‌شود که علاوه بر انتقال صحیح اطلاعات به دانشجویان، فرصت‌های ارزشمندی نیز برای ایجاد شوق و انگیزه یادگیری در آنان فراهم شود. چنین وضعیتی زمانی تأمین می‌شود که همه عوامل اثرگذار در آموزش به بهترین شکل ممکن وظیفه خود را ایفا کنند و شرایط مطلوبی برای همگام‌شدن با نیازها و تحولات جامعه جهانی فراهم سازند (ترکیان تبار، ۱۳۸۹). ساهنی و همکاران (۲۰۰۸) در پژوهشی، چهارچوب یکپارچه از شاخص‌هایی برای مدیریت کیفیت در آموزش از دیدگاه اعضای هیئت علمی در دانشکده‌های مدیریت و مهندسی هند را بررسی کردند. این پژوهش به منظور تعیین کیفیت خدمات آموزشی، شناسایی خواسته‌ها و انتظارات آموزش عالی (اعضای هیئت علمی) و ویژگی‌های طراحی یک نظام آموزشی و درنهایت تأیید اثربخشی کمی و کیفی و قابلیت چنین ویژگی‌های طراحی با به‌کارگیری مدل ساختاری تفسیری و تحلیل مسیر انجام شد. کوزه‌چیان در سال ۱۳۸۰، در تحقیقی با عنوان «بررسی کمی و کیفی وضعیت آموزش رشته تربیت بدنی در دانشکده‌های تربیت بدنی کشور»، نتیجه گرفت که ۵۴/۲ درصد از دانشجویان رشته تربیت بدنی درمورد شیوه تدریس مدرسان نظر منفی دارند، بنابراین از نظر دانشجویان، شیوه تدریس مدرسان در حد مطلوبی نیست؛ ۹۸/۵ درصد از دانشجویان تربیت بدنی از رشته تحصیلی خود راضی‌اند، لذا می‌توان نتیجه گرفت که رضایت دانشجویان از رشته تحصیلی در حد مطلوبی است؛ ۳۱ درصد دانشجویان درباره نحوه ارزشیابی مدرسان از فعالیت‌های علمی و عملی آنان نظر مثبت و ۶۹ درصد نظر منفی دارند. یافته‌های این تحقیق، از نظر جامعه مورد مطالعه، نحوه استفاده استادان این رشته از مهارت‌های تدریس نسبتاً مطلوب است: در مجموع، ۵۳ درصد دانشجویان از مهارت‌های تدریس استادان رضایت داشته‌اند. از نظر جامعه مورد بررسی (یعنی هر دو گروه

تربیت بدنی ابراز نارضایتی کرده، ۸۲/۵ درصد تطابق برنامه‌های آموزشی با اهداف آن را مطلوب و ۱۸ درصد نامطلوب توصیف کرده‌اند.

مشرف‌جوادی (۱۳۷۷)، وضعیت و اهداف رشته تربیت بدنی چند دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی منتخب جهان و ایران را در مقاطع مختلف دانشگاهی توصیف و آنها را با هم مقایسه کرده است. نتایج این تحقیق نشان داد که ۷۱ درصد مدرسان با افزایش گرایش‌های رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی در دوره کارشناسی ارشد موافق و ۸ درصد مخالف بوده و ۲۱ درصد نظری نداشته‌اند. اسماعیلی (۱۳۷۸)، در بررسی ویژگی‌های تدریس مدرسان رشته تربیت بدنی در مقطع کارشناسی ارشد از دیدگاه دانشجویان، به این نتایج دست یافت: میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های آموزشی و تدریس در رشته مدیریت ورزشی مطلوب، فلسفه تربیت بدنی و یادگیری حرکتی متوسط متمایل به مطلوب، و رشد و تکامل حرکتی و فیزیولوژی و بیومکانیک ورزشی متوسط متمایل به نامطلوب بوده است؛ در مورد میزان استفاده از طرح درس و برنامه‌ریزی مدرسان در تدریس دانشجویان، توانایی مدرسان فلسفه تربیت بدنی و رشد و تکامل حرکتی نامطلوب، مدرسان مدیریت ورزشی مطلوب، مدرسان یادگیری حرکتی متوسط متمایل به مناسب و مدرسان فیزیولوژی متوسط متمایل به نامناسب بوده است. بررسی نظرهای دانشجویان نشان می‌دهد که مدرسان دانشجویان را در حد متوسط با هر درس آشنا کرده‌اند. دانشجویان درباره میزان مناسب بودن شیوه‌های ارزشیابی مدرسان نظر مطلوبی نداشته‌اند و روش ارزیابی مدرسان فلسفه تربیت بدنی را نامناسب توصیف کرده‌اند. به اعتقاد دانشجویان، مدرسان مقررات آموزشی را تا حدودی رعایت می‌کنند، میزان دوستی و صمیمیت آنها با دانشجویان مطلوب است، وقت کافی خارج از کلاس درس در اختیار دانشجویان قرار نمی‌دهند و از روش‌های کاملاً مناسبی

دانشجویان دانشگاه‌های دولتی و آزاد اسلامی، وضعیت امکانات مالی و تجهیزات پژوهشی مطلوب نیست: یافته‌ها نشان داد که ۶۶ درصد مدرسان و ۵۸ درصد دانشجویان، تجهیزات کمک‌آموزشی دانشگاه‌های خود را با تعداد دانشجویان متناسب نمی‌دانند. همچنین، یافته‌ها نشان داد که میزان هماهنگی برنامه‌های آموزشی این دوره با اهداف آن از دیدگاه دانشجویان نسبتاً مطلوب است. براساس یافته‌های تحقیق، علاقه و انگیزه دانشجویان مورد مطالعه در هر دو گروه دانشگاه‌های دولتی و آزاد اسلامی به رشته تحصیلی خود نسبتاً مطلوب است؛ و در هر دو گروه، دانشجویان دانشگاه‌های مورد مطالعه افزودن دروس عملی به این مقطع را ضروری می‌دانند.

نجف‌آقایی (۱۳۷۶) در بررسی وضعیت آموزشی رشته تربیت بدنی مقطع کارشناسی دانشگاه‌های کشور بیان داشت که ۱۸ درصد دانشجویان معلومات و توجه مدرسان را به دروس نظری زیاد، ۳۸/۵ درصد متوسط، و ۴۳/۵ درصد کم دانسته‌اند؛ از مجموع دانشجویان، ۱۷/۵ درصد معتقد بودند استادان، در تدریس خود، از اطلاعات علمی و جدید در حد زیاد، ۵۵/۶ درصد تا حدودی و ۲۷/۳ درصد به مقدار کم استفاده می‌کنند؛ ۳۲/۷ درصد دانشجویان، برخورداری دانشکده‌های تربیت بدنی از تجهیزات و وسایل آزمایشگاهی را زیاد، ۲۹/۷ درصد تا حدودی و ۳۷/۶ درصد کم توصیف کرده‌اند؛ ۹۳ درصد دانشجویان اعتقاد داشته‌اند که مدرسان در ابتدای دوره آموزش نظری، ارزشیابی لازم را از فعالیت‌های آموزشی به عمل می‌آورند؛ ۵۸/۵ درصد دانشجویان درباره شیوه تدریس مدرسان در آموزش‌های نظری و عملی نظر مثبت و ۴۱/۵ درصد نظر منفی داشته‌اند؛ ۸۵/۹ درصد دانشجویان از رشته تحصیلی خود راضی و ۱۴/۱ درصد ناراضی بوده‌اند؛ ۳۱ درصد از نحوه ارزشیابی از فعالیت‌های علمی و عملی راضی و ۶۹ درصد ناراضی بوده‌اند؛ اکثریت دانشجویان از وضعیت تأسیسات و تجهیزات آموزشی ورزشی دانشکده‌های

دندان‌پزشکی، افزایش امکانات و تجهیزات و فراهم کردن امکانات و تسهیلات لازم برای دانشجویان و استادان در این محیط‌ها ضروری است. (مجابی، ۱۳۸۱)

دل‌آرام (۱۳۸۴)، جهت بررسی وضعیت آموزشی بالینی از دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، نظر ۱۳۳ نفر از دانشجویان را درباره وضعیت موجود جویا شد و از این طریق نقاط قوت و ضعف وضعیت آموزش بالینی را شناسایی کرد. یافته‌ها حاکی از آن بوده‌اند که مهم‌ترین نقاط قوت آموزشی بالینی عبارت بودند از: برخورد مناسب مربی با دانشجو، حضور به‌موقع مربی و دانشجو در بخش، رعایت پیش‌نیازهای دروس کارآموزی و نیز مراحل آموزش بالینی، حمایت کامل مربی از دانشجو، نظارت کافی بر روند آموزش بالینی؛ و مهم‌ترین نقاط ضعف آموزش بالینی به‌ترتیب عبارت بودند از: عدم استفاده از وسایل کمک‌آموزشی در محیط بالینی، نبود امکانات رفاهی، عدم ارزشیابی مربی بالینی توسط دانشجو، و ناهماهنگی دروس نظری و کارآموزی. در مجموع، دانشجویان بیشتر موضوعات مطرح‌شده در حیطه‌های اهداف آموزشی و مربی را تأیید کردند؛ اما در مورد محیط آموزشی و نظارت و ارزشیابی، وضعیت چندان مطلوب نبود و در مورد برخورد با دانشجو نیز در بعضی موضوعات مشکلاتی وجود داشت. از نظر دانشجویان، بهبود امکانات و تجهیزات محیط بالینی و بازنگری ابزارها و فرایندهای ارزشیابی ضروری بوده است.

عزیزی (۱۳۸۵) در بررسی وضعیت آموزش و پژوهش دانشگاه‌ها، تأملی بر نظر دانشجویان درباره چالش‌ها و نارسایی‌های علوم انسانی و راهبردهای توسعه کیفی آن داشته و به این نتیجه رسیده است که میزان رضایت دانشجویان از رشته‌های خود به‌لحاظ ماهیت و جایگاه علمی و رضایت آنان از مدیریت، نحوه و کیفیت عرضه این رشته‌ها در مراکز دانشگاهی - که در نتیجه آن، در واقع کیفیت در کلیه نهادها، عوامل و

در تدریس استفاده نمی‌کنند: مدرسان تقریباً از وسایل کمک‌آموزشی استفاده نمی‌کنند.

صابونچی (۱۳۷۹) در تحقیقی با عنوان «بررسی کمی و کیفی وضعیت آموزشی و پژوهشی دوره‌های کارشناسی ارشد تربیت بدنی از دیدگاه دانشجویان این مقطع»، به این نتایج رسید: ۳۸ درصد دانشجویان جامعه مورد مطالعه درباره مهارت‌های تدریس استادان خود نظر مثبت و ۲۰ درصد نظر منفی دارند، در نتیجه از نظر دانشجویان مورد مطالعه، مهارت‌های تدریس استادان نسبتاً مطلوب است؛ ۶۸ درصد دانشجویان امکانات پژوهشی دانشگاه‌های خود را ناکافی ارزیابی کردند، لذا می‌توان گفت که امکانات پژوهشی دانشگاه‌های مجری از نظر جامعه مورد مطالعه مطلوب نیست؛ ۳۷ درصد دانشجویان جامعه مورد مطالعه امکانات کمک‌آموزشی دانشگاهیان را کافی و ۳۴ درصد ناکافی دانستند؛ ۲۶ درصد دانشجویان برنامه‌های آموزشی این مقطع را با اهداف آن هماهنگ و ۲۱ درصد ناهماهنگ ارزیابی کردند، بنابراین می‌توان گفت هماهنگی برنامه‌های آموزشی با اهداف آنها نسبتاً مطلوب است؛ ۳۸ درصد دانشجویان علاقه و انگیزه به رشته تحصیلی خود را مثبت و ۲۷ درصد کم و خیلی کم دانستند، لذا می‌توان گفت علاقه و انگیزه دانشجویان مورد مطالعه به رشته تحصیلی خود نسبتاً مطلوب است.

در بررسی وضعیت آموزش بالینی رشته دندان‌پزشکی از دیدگاه استادان و دانشجویان دندان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین، از ۶۰ دانشجو و ۲۴ عضو هیئت علمی تحقیق شد. یافته‌ها نشان داد: ۴۳/۳ درصد دانشجویان، نحوه برنامه‌ریزی واحدهای عملی را متوسط و ۶۳/۳ درصد، شرکت در بحث‌های گروهی بخش‌ها را ضعیف توصیف کرده‌اند؛ ۵۰ درصد استادان، برنامه‌ریزی واحدهای عملی را خوب و ۴۶ درصد فعالیت‌های داخل بخش دانشجویان را ضعیف توصیف کرده‌اند. با توجه به یافته‌ها، پژوهشگر عنوان کرده که بازنگری آموزش بالینی

دانشگاه علوم پزشکی زنجان، دیدگاه ۳۶ نفر از دانشجویان ترم سوم و پنجم مقطع کاردانی مامایی این دانشگاه را جویا شدند. با توجه به یافته‌ها، اکثر دانشجویان امکانات آموزشی بیمارستان‌ها را متوسط توصیف کرده‌اند اما بعضی از امکانات مانند تعداد کمدهایی که در بیمارستان در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد (۶۴/۴۲ درصد)، محلی برای استراحت دانشجویان (۶۹/۴۴ درصد) و تنوع بیماران برای آشنایی با موارد مختلف بیماری (۷۲/۱۸ درصد) را کم و خیلی کم دانسته‌اند.

قریشی (۱۳۸۷)، در بررسی نگرش دانشجویان، اعضای هیئت علمی و کارشناسان آموزش درباره ملاک‌های ارزیابی عملکرد آموزشی اعضای هیئت علمی دانشگاه الزهرا(س)، نتیجه گرفت: دانشجویان، اعضای هیئت علمی و کارشناسان آموزش، ملاک‌های ارزیابی عملکرد آموزشی قبل، ضمن و پس از تدریس اعضای هیئت علمی را تأیید کردند. بین نظرهای اعضای هیئت علمی درباره ملاک‌های ارزیابی عملکرد آموزشی به تفکیک گروه و سابقه تدریس، تفاوت معناداری وجود داشت و فقط به لحاظ جنسیت و رتبه علمی، تفاوت بین نظرها معنادار نبود. یافته‌ها همچنین نشان داد بین نظرهای دانشجویان درباره ملاک‌های ارزیابی عملکرد آموزشی به تفکیک دوره و ترم گذرانده شده تفاوت معنادار نبود و فقط از نظر رشته تحصیلی، تفاوت معناداری بین آنها وجود داشت. با توجه به یافته‌های بررسی، بین نظرهای کارشناسان آموزش درباره ملاک‌های ارزیابی عملکرد آموزشی به تفکیک سابقه کار تفاوت معناداری وجود داشت و میانگین نظرهای دانشجویان، اعضای هیئت علمی و کارشناسان آموزش درباره ملاک‌های ارزیابی عملکرد آموزشی اعضای هیئت علمی تفاوت معنادار بود.

در پژوهش محمدی (۱۳۸۹) با هدف بررسی وضعیت آموزشی بالینی از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی ایران، این نتایج به دست آمد: ۸۰/۳ درصد دانشجویان، وضعیت آموزشی را

فرایندهای آموزشی و یادگیری از جمله برنامه‌های درسی و محتوای دروس، مهارت‌های حرفه‌ای استادان، منابع و تسهیلات آموزشی، پژوهشی و دانشجویی و سایر خدمات مورد نیاز دانشجویان ارزیابی می‌شود- در سطح مطلوب نبوده است.

زوارقی (۱۳۸۶) در بررسی نگرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه تبریز درباره مفهوم دسترسی آزاد به متون علمی نتیجه گرفت که در یازده مورد از ۳۳ مورد اسامی، از نظر میزان آشنایی با خدمات و مفاهیم مرتبط با دسترسی آزاد، بین گروه‌های مختلف آموزشی دانشگاه تبریز تفاوت معناداری وجود دارد؛ ولی در کل، میزان آشنایی دانشجویان تمامی گروه‌های آموزشی با این مفهوم اندک است. یافته‌های پژوهش همچنین نشان داد که تفاوت موجود بین گروه‌های مختلف آموزشی دانشگاه تبریز از نظر میزان استفاده از مجله‌های الکترونیک رایگان، معنادار است.

جعفر غفار (۱۳۸۷)، در بررسی نگرش دانشجویان علوم تربیتی دانشگاه قم درباره رشته مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی و تأثیر امور دانشگاه بر آن، نتیجه گرفت که با آنکه دانشجویان از ماهیت و موجودیت رشته تحصیلی خود دید روشنی به دست آورده‌اند و در مورد آن چون و چرایی ندارند، بعضی از مسائل و مشکلات دانشگاه، آنان را از فعالیت و کوشش مطلوب در راستای مسائل تحصیلی بازمی‌دارد و مسائل و مشکلات کمی و کیفی که بر سر راه آنان قرار گرفته، مانع از پویایی و تلاش آنان در راه تولید علم و در نتیجه کارایی آنها در این عرصه شده است. بسیاری از دانشجویان معتقدند که اگر این مشکلات رفع شود، بهتر می‌توانند خود را نشان دهند. دانشجویان از خود و رشته تحصیلی خود خرسندند اما مشکلات عدیده‌ای بر سر راهشان وجود دارد، که باعث بروز وضعیت کنونی شده است.

امام‌قلی خوشه‌چین و همکاران (۱۳۸۷)، در بررسی وضعیت امکانات آموزشی بیمارستان‌ها از نظر دانشجویان مامایی در

تلاش و فعالیت بیشتر اعضای گروه و مسئولان ذی‌ربط درجهت بهبود و ارتقای وضعیت این گروه آموزشی حکایت داشته است. خواجه‌آزاد(۱۳۸۸) در ارزیابی کیفیت آموزش پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله(عج) براساس استانداردهای ملی و جهانی از دیدگاه استادان و دانشجویان پزشکی عمومی نشان داد که از نظر استادان دانشکده پزشکی، کیفیت آموزش پزشکی عمومی دانشگاه بقیه‌الله(عج) در این حوزه‌ها در سطح مطلوب (حداقل ۶۰٪) و از نظر دانشجویان، وضعیت حوزه‌های رسالت و اهداف و مدیریت عالی و اجرایی در سطح متوسط (۶۰٪ - ۴۰٪) و در حوزه‌های برنامه آموزشی، دانشجویان، منابع آموزشی و ارزشیابی در سطح ضعیف (۴۰٪ - ۲۰٪) قرار داشته است. تحلیل حوزه‌های نه‌گانه استاندارد جهانی نشان داد که از نظر استادان، کیفیت آموزش پزشکی عمومی دانشگاه بقیه‌الله(عج) در «سطح پایه» قرار داشته است. هرچند دو حوزه رسالت و اهداف و اعضای هیئت علمی و کارکنان در سطح «کیفیت» استاندارد جهانی بودند، از نظر دانشجویان تمامی حوزه‌های فوق در سطح «کمتر از پایه» (کمتر از ۷۵٪) ارزیابی شدند.

عزیزی(۱۳۸۸)، در پژوهشی جهت بررسی وضعیت آموزش کارآفرینی در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران و ارائه الگوی آموزش کارآفرینی، جنبه‌های مشاهده‌پذیر و نیز جنبه‌های نهفته پدیده‌های آموزش کارآفرینی را زیر نظر قرار داد. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که نهادهای اصلی آموزش کارآفرینی (محتوا، روش، مدرس، ارزشیابی، عوامل نهادی و فعالیت‌های گسترش) در دانشگاه‌های تهران، برخلاف دانشگاه‌های برتر امریکا، هنوز در مراحل ابتدایی و اولیه قرار دارند؛ همچنین، تفاوت ویژگی‌های کارآفرینی دانشجویان شرکت‌کننده در کلاس‌های کارآفرینی با سایر دانشجویان(به‌غیر از اعتقاد به مرکز کنترل درونی) معنی‌دار نبوده است. لذا با توجه به مباحث مطرح‌شده و با توجه به اهمیت و کارکرد آموزش در توسعه و

ضعیف و ۵۵/۶ درصد عملکرد استادان را متوسط توصیف کرده‌اند؛ ۴۶/۴ درصد دانشجویان از نبود برنامه‌ریزی آموزشی ناراضی بوده‌اند؛ ۶۳/۳ درصد مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی را متوسط و ۵۹/۵ درصد محیط و فضاهای آموزشی بالینی در دانشگاه علوم پزشکی را ضعیف گزارش کرده‌اند. در مجموع، دانشجویان معتقد بودند برای بهبود وضعیت آموزش بالینی باید امکانات و تجهیزات محیطی تأمین شود و در ابزارها و فرایند ارزیابی بالینی بازنگری صورت گیرد؛ بهبود عملکرد استادان آموزش بالینی هم می‌تواند در ارتقای وضعیت آموزشی این رشته موثر و مفید باشد.

یزدانی(۱۳۸۸)، در ارزیابی کیفیت درونی و بیرونی برنامه درسی رشته برنامه‌ریزی درسی دوره کارشناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی، نشان داد که کیفیت برنامه درسی رشته برنامه‌ریزی درسی در حد متوسط قرار دارد: از نظر دانشجویان، عناصر هدف، محتوا، نقش معلم، مواد و منابع و گروه‌بندی مطلوب نبودند و عناصر منطق، زمان، مکان، فعالیت‌های یادگیری و ارزشیابی در حد متوسط قرار داشتند و از دید استادان، عناصر هدف، منطق، محتوا، نقش معلم، زمان، فعالیت‌های یادگیری و گروه‌بندی در حد متوسط و عناصر مکان، مواد و منابع و ارزشیابی در حد مطلوب ارزیابی شدند؛ مدیران و دانش‌آموختگان از برنامه‌های درسی رضایت داشته‌اند و در این زمینه، بین نظرهای مدیران و دانش‌آموختگان تفاوت معناداری مشاهده نشد.

خرسندی یامچی(۱۳۸۸)، در ارزیابی درونی گروه آموزشی الکترونیک دانشکده برق دانشگاه شهید بهشتی، با رویکردی سیستمی، وضعیت مؤلفه‌های عمده و اصلی درون‌دادی، فرایندی و برون‌دادی را با هدف شناخت نکات قوت و ضعف گروه بررسی کرد. به‌طور کلی، در جمع‌بندی، وضعیت گروه در تمامی عوامل موردبررسی در سطح نسبتاً مطلوب قرار گرفت که از ضرورت

یافته‌ها

۵۳ درصد از دانشجویان مورد بررسی را زنان و ۴۶/۶ درصد را مردان دانشجویان تشکیل داده‌اند. بیشترین درصد دانشجویان در گروه سنی ۳۰-۲۵ سال و کمترین درصد در گروه سنی ۴۰ سال و بالاتر بوده‌اند؛ ۴۷/۲ درصد دانشجویان، ورودی سال ۸۸ بوده و در ترم چهارم تحصیل می‌کرده‌اند؛ ۵۱ درصد دانشجویان به قصد کسب دانش، به تحصیلات عالی در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی روی آورده و از این عده ۵۶/۲ درصد تاحدودی به اهداف مورد نظر خود دست یافته‌اند. ۹۵/۸ درصد دانشجویان معتقدند برای آموزش‌های جنبی در دانشگاه، امکانات لازم وجود دارد.

پاسخگویی محتوای دروس به نیازهای تخصصی و

انطباق با یافته‌های علمی

جدول ۱. نگرش دانشجویان درباره عوامل مؤثر در انطباق محتوای دروس با نیازهای تخصصی و یافته‌های علمی

رتبه	شاخص
۲/۸۷	انطباق محتوای دروس با اهداف
۳/۲۳	تناسب بین اهداف دروس و تکالیف کلاسی
۳/۱۸	مستند بودن محتوای دروس
۳/۳	مبتنی بودن محتوای دروس بر یافته‌های جدید علمی
۳/۳۶	مبتنی بودن محتوای دروس ارائه شده بر نیازهای تخصصی دانشجویان
۳/۲۷	تکرار مطالب درسی دوره‌های ماقبل تحصیلی در محتوای دروس ارائه شده
۳/۲۳	تکرار متن کتاب درسی در محتوای دروس ارائه شده
۳/۸۶	پاسخگویی آموخته‌های دانشجویان به نیازهای پژوهشی ورزش کشور
۳/۳۱	جمع

اینکه دانشگاه پیام نور بزرگ‌ترین شبکه آموزش عالی دولتی کشور به حساب می‌آید و در میان دانشگاه‌های باز دنیا رتبه ششم و در آسیا رتبه دوم را دارد، در این مقاله ضمن بررسی و مرور نتایج پژوهش‌های به عمل آمده کوزه‌چیان، نجف‌آقایی، مشرف‌جوادی، اسماعیلی، صابونچی، دل‌آرام، ... که شرح آنها رفت - نگرش دانشجویان دانشگاه پیام نور درباره وضعیت آموزشی و پژوهشی موجود در این دانشگاه بررسی شده است.

در پژوهش حاضر سعی شده است با بررسی دیدگاه دانشجویان دوره کارشناسی تربیت بدنی درباره وضعیت آموزشی و پژوهشی دانشگاه پیام نور - که یکی از بزرگ‌ترین شبکه‌های دانشگاهی کشور است و در توسعه نیروی انسانی در علوم انسانی، به ویژه تربیت بدنی، نقشی اساسی دارد، به سؤالات فوق در دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی این دانشگاه پاسخ داده شود.

روش‌شناسی تحقیق

ابزار جمع‌آوری اطلاعات، پرسشنامه بوده است که براساس بررسی پژوهش‌های مرتبط با شاخص‌های ارزیابی کیفیت در آموزش عالی تنظیم شده بود. روایی پرسشنامه‌ها از طریق محاسبه آلفای کرونباخ پرسشنامه‌های تکمیل شده ۳۰ نفر از دانشجویان عضو جامعه مورد نظر و ۵ نفر از استادان دکتری رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی با گرایش مدیریت ورزشی ارزیابی شد و اصلاحات پیشنهادی در پرسشنامه‌های تنظیمی اولیه به انجام رسید. جامعه آماری شامل دانشجویان کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی در نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۸۸ - ۱۳۸۷، ۳۱۹ نفر براساس سایت دانشگاه پیام نور، است که در این پژوهش (براساس جدول مورگان)، از ۱۶۹ دانشجو به عنوان نمونه نظرسنجی و برای تحلیل داده‌ها، از نرم‌افزار SPSS.16 و از آلفای کرونباخ برای بررسی پایایی^۱ استفاده شده است.

دانشجویان مهارت استادان دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی در مجموع عوامل اثرگذار بر این شاخص را متوسط توصیف کرده‌اند. در این میان، ترتیب رتبه عوامل از بالاترین به پایین‌ترین از نظر دانشجویان از این قرار بوده است: صرف زمان کلاس به مسائل حاشیه‌ای و خارج از موضوعات اصلی درس، قائل شدن تبعیض بین دانشجویان توسط استادان، تشویق دانشجویان به همکاری‌های گروهی در فعالیت‌های آموزشی، تناسب مدیریت کلاسی با فعالیت‌های یادگیری دانشجویان، تسلط استادان در پاسخگویی به سؤالات دانشجویان، ایجاد چالش‌های علمی در نتیجه مدیریت کلاسی استادان. در کل، دانشجویان مهارت استادان دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی را در مجموع عوامل اثرگذار بر این شاخص، متوسط توصیف کرده‌اند

وجود وسایل و امکانات کمک‌آموزشی

جدول ۳. اولویت نگرش دانشجویان درباره میزان وجود وسایل کمک‌آموزشی

رتبه	سؤال
۳/۸۱	برای انجام فعالیت‌های کلاسی، تا چه حد به تجهیزاتی مانند کامپیوتر و... دسترسی دارید؟
۴/۰۲	فضای کلاس و وسایل آموزشی و کمک‌آموزشی موجود در آن (تخته‌سیاه، صندلی، وایت‌برد...)، تا چه حد امکان بهره‌برداری چندمنظوره از آن را میسر می‌سازد؟
۳/۸۶	تا چه حد به نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای موردنیاز در محل تحصیل خود دسترسی دارید؟
۳/۳۴	تا چه حد برای انجام فعالیت‌های پژوهشی خود به‌صورت سریع به اینترنت دسترسی دارید؟
۳/۴۹	برای فعالیت‌های پژوهشی خود، تا چه حد به تجهیزات فنی مرتبط با رشته خود دسترسی دارید؟
۳/۴۹	تا چه حد به نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای مناسب و موردنیاز فعالیت‌های پژوهشی خود در محل تحصیلات دسترسی دارید؟
۳/۶۷	جمع

از نظر دانشجویان، رتبه کلیه عوامل مؤثر در انطباق محتوای دروس با یافته‌های علمی و نیز پاسخگویی محتوای دروس به نیازهای تخصصی تقریباً در حد متوسط بوده است؛ و دانشجویان فقط به میزان پاسخگویی آموخته‌های خود به نیازهای پژوهشی کشور رتبه بالاتر از متوسط داده‌اند. در مجموع، میزان انطباق محتوای دروس ارائه‌شده با یافته‌های علمی و پاسخگویی مطالب با نیازهای تخصصی دانشجویان در حد متوسط بوده است. از میان عوامل مؤثر در این شاخص، کمترین رتبه به میزان انطباق محتوای مطالب ارائه‌شده با اهداف دروس مربوط بوده که در میان سایر عوامل، رتبه‌ای پایین‌تر از حد متوسط از نظر دانشجویان کسب کرده است.

مهارت استادان

جدول ۲. نگرش دانشجویان درباره عوامل مؤثر در مهارت‌های استادان

رتبه	شاخص
۳/۱۲	اطلاع‌رسانی استادان درخصوص طرح درس در ابتدای دوره
۳/۱۴	سوق دادن دانشجویان به تفکر درباره موضوعات درسی
۳/۲۸	سازگاری روش‌های تدریس استادان با نیازهای علمی دانشجویان
۳/۶۹	صرف زمان کلاس به مسائل حاشیه‌ای و خارج از موضوع درسی
۳/۵۷	تشویق دانشجویان به مشارکت در فعالیت‌های گروهی آموزشی
۳/۲۸	تشویق دانشجویان به مشارکت در فعالیت‌های گروهی پژوهشی
۳/۰۶	تشویق دانشجویان به مشارکت در بحث‌های کلاسی
۳/۰۵	تلاش استادان در خلاصه کردن مطالب مهم درسی در هر جلسه
۲/۸۷	لحاظ کردن مطالب و مباحث مهم کلاسی در آزمون نهایی
۲/۹۴	میزان ارزیابی اولیه از توانایی‌های علمی دانشجویان
۳/۱۸	برگزاری منظم امتحانات میان‌ترم
۳/۰۴	توانایی استادان در ایجاد جو مثبت و تعاملی بین خود و دانشجویان
۳/۵۳	تناسب مدیریت کلاسی با فعالیت‌های یادگیری دانشجویان
۳/۶۴	قائل شدن تبعیض بین دانشجویان
۳/۵۳	تسلط استادان در پاسخگویی به سؤالات دانشجویان
۳/۴۸	آمادگی‌های لازم علمی استادان برای حضور در کلاس درس
۳/۵۶	ایجاد چالش‌های علمی مربوط به موضوع درس با مدیریت کلاسی
۳/۲۴	جمع

به وضعیت معماری دانشکده و تناسب آن با فعالیت‌های یادگیری دانشجویان مربوط بوده است.

وضعیت رفتار و منش کارکنان با دانشجویان

جدول ۵. نگرش دانشجویان درباره رفتار و منش کارکنان در رابطه با الگوسازی علمی

رتبه	سؤال
۲/۸۹	تا چه حد در محیط دانشگاهی به نمادهایی که انگیزه‌های علمی - پژوهشی شما را تقویت می‌کنند، برخورد می‌کنید؟
۳	رفتار و منش استادان شما، تا چه حد الگوی مؤثر علمی - پژوهشی را برای شما مطرح می‌کند؟
۳/۰۴	رفتار و منش کارکنان (غیر هیئت علمی) با دانشجویان تا چه حد متناسب است؟
۲/۹۷	جمع

جدول ۵ نشان می‌دهد که به اعتقاد دانشجویان موردبررسی، رفتار و منش کارکنان در رابطه با الگوسازی علمی تا حدودی تأثیرگذار بوده است. در این میان، کمترین امتیاز به عامل «وجود و تأثیر نمادهای فیزیکی و غیرفیزیکی که می‌تواند انگیزه‌های علمی - پژوهشی را تقویت کند» و بالاترین امتیاز به رفتار و منش کارکنان غیر هیئت علمی دانشگاه مربوط بوده است. در مجموع، دانشجویان تأثیرگذاری هر یک از عوامل را متوسط و رفتار و منش کارکنان را مطلوب توصیف کرده‌اند.

وضعیت پژوهشی

جدول ۶. نگرش دانشجویان درباره وضعیت فعالیت‌های پژوهشی دانشگاه

رتبه	سؤال
۲/۱۴	آموخته‌های شما در دانشگاه تا چه حد می‌تواند پاسخگوی نیازهای پژوهشی بخش ورزش کشور باشد؟
۳/۸۸	تا چه حد علاقه‌مندید تحقیقات شما با محیط‌های ورزشی مرتبط باشد؟
۳/۰۱	جمع

جدول ۶ نشان می‌دهد که به اعتقاد دانشجویان، وضعیت پژوهشی دانشگاه در مجموع عوامل اثرگذار متوسط است. در این

دانشجویان میزان وجود وسایل کمک‌آموزشی در دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی دانشگاه را زیاد توصیف کرده‌اند. در این میان، بالاترین رتبه به قابلیت بهره‌برداری از فضا، کلاس و وسایل کمک‌آموزشی موجود و پایین‌ترین رتبه به دسترسی به اینترنت پرسرعت برای انجام فعالیت‌های پژوهشی دانشجویان مربوط بوده است. در کل، دانشجویان وضعیت دانشکده و فضای کلاس‌ها را در مجموع عوامل موردبررسی مطلوب توصیف کرده‌اند

نگرش دانشجویان درباره وضعیت دانشکده‌ها و فضای کلاس‌های آموزشی

جدول ۴. اولویت نگرش دانشجویان درباره وضعیت دانشکده‌ها و فضای کلاس‌های آموزشی

رتبه	شاخص
۳/۶۲	عایق‌بندی کلاس‌ها، به‌منظور جلوگیری از سرو صدا، تا چه حد رضایت‌بخش است؟
۳/۶۳	چیدن صندلی‌ها، تا چه حد در برقراری ارتباط در کلاس درس تسهیل ایجاد می‌کند؟
۳/۳۷	اندازه کلاس‌ها را برای فعالیت یادگیری خود، تا چه حد مطلوب ارزیابی می‌کنید؟
۳/۲۶	نور کلاس‌ها را تا چه حد برای فعالیت یادگیری خود مناسب ارزیابی می‌کنید؟
۳/۱۱	معماری دانشکده شما، تا چه حد دربرگیرنده ویژگی‌های علمی پژوهشی یک مرکز آموزشی و پژوهشی است؟
۳/۴	سیستم گرمایشی، خنک‌کننده و تهویه کلاس‌ها را تا چه حد برای فعالیت یادگیری خود مناسب ارزیابی می‌کنید؟
۳/۴	جمع

جدول ۴ نشان می‌دهد که دانشجویان وضعیت دانشکده و فضای کلاس‌ها را در مجموع عوامل موردبررسی متوسط توصیف کرده‌اند. در میان عوامل تأثیرگذار در وضعیت دانشکده و فضاهای کلاس‌های درس، بیشترین رتبه به تأثیر چیدمان صندلی‌ها در تسهیل برقراری ارتباطات در کلاس درس و عایق‌بندی کلاس‌ها برای جلوگیری از سرو صدا و کمترین رتبه

میان، دانشجویان به اجرای تحقیقات خود در محیط‌های ورزشی علاقه زیادی ابراز کرده‌اند ولی معتقدند آموخته‌های دانشگاهی آنان در رفع نیازهای پژوهشی ورزش کشور تأثیر چندانی ندارد. در مجموع، دانشجویان وضعیت پژوهشی دانشگاه را متوسط توصیف کرده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج تحقیق می‌توان گفت انطباق محتوای دروس با اهداف دوره نسبتاً نامطلوب، تناسب بین اهداف و تکالیف کلاسی، مستندبودن محتوای دروس، مبتنی‌بودن محتوای دروس بر یافته‌های علمی روز و مبتنی‌بودن محتوای دروس بر نیازهای تخصصی دانشجویان تا حدودی مطلوب بوده است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که میزان پاسخگویی محتوای دروس دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی دانشگاه پیام نور با نیازهای تخصصی دانشجویان و میزان انطباق آن با یافته‌های علمی نسبتاً مطلوب بوده است. نتایج این تحقیق در این خصوص با نتیجه تحقیق صابونچی (۱۳۷۹) - که وضعیت کمی و کیفی آموزش و پژوهش دوره‌های کارشناسی ارشد در دانشگاه‌های کشور را بررسی کرده است - و تحقیق نجف‌آقایی (۱۳۷۶) و کوزه‌چیان (۱۳۷۹) و صابونچی (۱۳۷۹) - که وضعیت آموزشی در مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد تربیت بدنی دانشگاه‌ها را بررسی کرده‌اند - و با نتیجه تحقیق یزدانی (۱۳۸۸) - که کیفیت برنامه‌های درسی برنامه در دوره کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی دانشگاه شهید بهشتی را بررسی کرده است - همخوانی دارد؛ اما با نتیجه تحقیق عزیز (۱۳۸۵) - که در تحقیق خود، وضعیت کمی و کیفی آموزش و پژوهش در رشته علوم انسانی در دانشگاه‌های کشور را بررسی و نتیجه گرفته که برنامه‌های درسی و محتوای دروس نامطلوب بوده است - و با تحقیقات خواجه‌زاده (۱۳۹۰) در بررسی وضعیت

آموزش در دانشگاه آزاد اسلامی کازرون، ترکیان تبار (۱۳۸۹) در بررسی وضعیت رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی، محمدی و همکاران (۱۳۸۹) در بررسی وضعیت آموزش بالینی دانشگاه علوم پزشکی ایران، خواجه‌زاده (۱۳۸۸) در بررسی کیفیت آموزش پزشکی عمومی، عزیز (۱۳۸۸) در بررسی وضعیت آموزش کارآفرینی در دانشگاه‌ها - که وضعیت آموزشی را پایین و ضعیف توصیف کرده‌اند - همخوانی ندارد. شاید بتوان دلیل این ناهمخوانی را با نوع رشته تحصیلی، گروه تحصیلی و دانشگاه مورد بررسی مرتبط دانست.

نتایج تحقیق حاکی از آن است که دانشجویان مهارت استادان دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی را در مجموع عوامل اثرگذار بر این شاخص، متوسط (نسبتاً خوب) توصیف کرده‌اند. این نتیجه با تحقیق کوزه‌چیان (۱۳۷۹)، نجف‌آقایی (۱۳۷۶)، اسماعیلی (۱۳۷۸)، صابونچی (۱۳۷۹) - که در تحقیقات خود در تربیت بدنی، مهارت استادان را در حد نسبتاً مطلوب ارزیابی کرده‌اند - همخوانی دارد اما با نتیجه تحقیق عزیز (۱۳۸۵) در بررسی مهارت استادان علوم انسانی دانشگاه‌ها، عزیز (۱۳۸۸) در بررسی وضعیت آموزش کارآفرینی، و خواجه‌زاده (۱۳۹۰) در بررسی وضعیت آموزش در دانشگاه آزاد اسلامی کازرون - که مهارت استادان را ضعیف و پایین‌تر از حد انتظار اعلام کرده‌اند - همخوانی ندارد. شاید بتوان دلیل این ناهمخوانی را در نوع دانشگاه‌ها از نظر دولتی و آزاد و یا رشته مورد بررسی مرتبط دانست.

نتایج تحقیق همچنین دلالت بر آن داشت که دانشجویان مهارت استادان را در لحاظ کردن مطالب و مباحث مهم کلاسی در آزمون نهایی و ارزیابی اولیه از توانایی‌های علمی دانشجویان پایین‌تر از حد متوسط توصیف کرده‌اند. این نتیجه با تحقیق اسماعیلی (۱۳۷۸) در بررسی ویژگی‌های تدریس استادان دوره کارشناسی ارشد، دل‌آرام (۱۳۸۴) در بررسی وضعیت آموزش بالینی دانشجویان پرستاری و مامایی، عزیز (۱۳۸۵) در بررسی

وضعیت آموزش و پژوهش در رشته علوم انسانی دانشگاه‌ها، محمدی و همکاران (۱۳۸۹) در بررسی امکانات آموزشی بیمارستان‌ها، خواجه‌آزاد (۱۳۸۸) در بررسی کیفیت آموزش پزشکی عمومی، و عزیزی (۱۳۸۸) در بررسی وضعیت آموزش کارآفرینی - که نگاه تبعیض‌آمیز به دانشجویان و نیز وجود فرایند نامناسب ارزیابی را گزارش کرده‌اند - همخوانی دارد اما با نتیجه تحقیق نجف‌آقایی (۱۳۷۶) و یزدانی (۱۳۸۸) - که نحوه ارزیابی پایایی را مطلوب گزارش کرده‌اند - همخوانی ندارد.

نتایج تحقیق نشان داد که دانشجویان وسایل کمک آموزشی موجود در دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی دانشگاه را مطلوب می‌دانند.

این نتیجه با تحقیق نجف‌آقایی (۱۳۷۶)، صابونچی (۱۳۷۹)، امام‌قلی خوشه‌چین و همکاران (۱۳۸۷) - که امکانات آموزشی و لوازم کمک آموزشی را مطلوب توصیف کرده‌اند - همخوانی دارد اما با نتیجه تحقیقات کوزه‌چیان (۱۳۷۹)، مجابی (۱۳۸۱)، دل‌آرام (۱۳۸۴)، عزیزی (۱۳۸۵)، و خواجه‌زاده (۱۳۹۰) - که امکانات آموزشی را ضعیف و نامطلوب توصیف کرده‌اند - همخوانی ندارد. دلیل این ناهمخوانی را می‌توان با این نکته که اغلب تحقیقات انجام شده در زمینه آموزش‌های بالینی و یا پزشکی عمومی بوده است، مرتبط دانست.

در این تحقیق، دانشجویان وضعیت دانشکده و فضای کلاس‌ها را متوسط (نسبتاً مطلوب) توصیف کرده‌اند. در این میان، معماری و وضعیت ساختمان دانشکده از نظر دانشجویان کمتر مطلوب بوده است. نتیجه این تحقیق با تحقیق کوزه‌چیان (۱۳۷۹) همخوانی دارد ولی با نتیجه تحقیقات کبریایی و رودباری (۱۳۸۳)، دل‌آرام (۱۳۸۴)، محمدی و همکاران (۱۳۸۹)، و خواجه‌زاده (۱۳۹۰) - که وضعیت فضاها را آموزشی و به‌ویژه ساختمان دانشکده را ضعیف توصیف کرده‌اند - همخوانی ندارد.

دانشجویان معتقدند وضعیت پژوهشی دانشگاه در مجموع عوامل اثرگذار متوسط (نسبتاً مطلوب) است. در این میان، اگرچه دانشجویان به اجرای تحقیقات خود در محیط‌های ورزشی علاقه دارند، معتقدند که آموخته‌های دانشگاهی آنان در رفع نیازهای پژوهشی ورزش کشور تأثیر چندانی ندارد. دانشجویان گفته‌اند که برای انجام فعالیت‌های پژوهشی خود تاحدودی به تجهیزات فنی موردنیاز و اینترنت پرسرعت دسترسی دارند. این نتیجه با تحقیق صابونچی (۱۳۷۹) - که در تحقیق خود، بررسی امکانات پژوهشی را از دیدگاه استادان بررسی کرده است - همخوانی ندارد.

با توجه به بررسی یافته‌ها و مقایسه آن با نتایج تحقیقات مشابه، می‌توان گفت در دانشگاه پیام نور - که در دانشگاه‌های باز آسیا، رتبه قابل‌تأملی دارد - وضعیت آموزش و پژوهش نسبتاً مطلوب است. اما با اینکه این دانشگاه در مقایسه با تحقیقات دیگر، به‌ویژه در مقایسه با سایر رشته‌ها و به‌خصوص آموزش بالینی و علوم پزشکی، وضعیت بهتری دارد، به نظر می‌رسد بازنگری در محتوای آموزشی، برنامه‌های درسی، فرایند ارزشیابی توسط استادان، به‌کارگیری و گزینش استادان، رفتار کارکنان غیر هیئت علمی دانشگاه، ایجاد انگیزه در دانشجویان و بهره‌مندی از یافته‌های علمی روز دنیا در تدوین سرفصل‌ها و دروس، از جمله نکات ضروری است که مدیران و مسئولان این دانشگاه باید بیش از پیش به آن توجه کنند.

با توجه به نتایج حاصل از تحقیق و بحث و بررسی‌های انجام شده درباره آن نتایج، پیشنهادهای اجرایی و کاربردی زیر به مسئولان برگزاری دوره کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی دانشگاه پیام نور ارائه می‌شود:

— با توجه به انگیزه دانشجویان برای ادامه تحصیل و کسب دانش، پیشنهاد می‌شود مدیران آموزشی دانشگاه در تدوین محتوای دروس بیش از پیش به نیازهای تخصصی دانشجویان و اهداف دوره توجه کنند.

پزشکی زنجان»، مجله توسعه آموزش در علوم پزشکی زنجان، دوره ۱، شماره ۱، پاییز و زمستان ۸۷، ص ۶۰-۵۳.
 بهران‌مجبایی، کتابون. ۱۳۸۱. «بررسی وضعیت آموزش بالینی رشته دندان‌پزشکی از دیدگاه اساتید و دانشجویان دندان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین»، مجله علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین، ش ۲۲.

بهروزی، محمد. ۱۳۸۴. «ارزیابی دوره ضمن خدمت خانواده»، فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، شماره سوم، مجلد ۱۴.
 پاکاریان، سعید. ۱۳۶۹. بررسی عوامل افزایش کیفیت آموزشی در دانشگاه اصفهان و پیشنهاداتی برای بهبود آن (پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم تربیتی)، دانشکده علوم تربیتی دانشگاه اصفهان.
 ترکیان‌تبار، منصور. ۱۳۸۹. «بررسی وضعیت رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی در نظام آموزش عالی کشور از دیدگاه اعضای هیئت علمی»، فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، شماره چهارم، مجلد ۱۳.

جعفر غفاری، جواد. ۱۳۸۷. بررسی نگرش دانشجویان علوم تربیتی دانشگاه قم نسبت به رشته مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی و تأثیر امور دانشگاه بر آن (پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی)، انجمن علمی علوم تربیتی.

دل‌آرام، معصومه. ۱۳۸۴. «وضعیت آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد»، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، پاییز و زمستان ۱۳۸۵، ۶(۲).

خرسندی یامچی، اکبر. ۱۳۸۸. «ارزیابی درونی گروه آموزشی الکترونیک دانشکده برق دانشگاه شهید بهشتی»، (پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم تربیتی)، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی.

خواجه آزاد، مجتبی. ۱۳۸۸. «ارزیابی کیفیت آموزش پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) براساس استانداردهای ملی و جهانی از دیدگاه اساتید و دانشجویان پزشکی عمومی»، (پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم تربیتی)، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی.

زوارقی، رسول. ۱۳۸۶. «بررسی نگرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه تبریز نسبت به مفهوم دسترسی آزاد دانشجویان به متون علمی»، فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، شماره سوم، مجلد ۱۲.

— با اینکه دانشجویان مهارت‌های استادان را نسبتاً مطلوب توصیف کرده‌اند، مهارت آنان را در ارزشیابی اولیه و پایانی پایین‌تر از حد متوسط دانسته‌اند؛ لذا پیشنهاد می‌شود استادان در روش‌های تدریس خود بازنگری کنند و از روش‌های استاندارد ارزیابی بهره بگیرند.

— از آنجا که دانشجویان معتقدند معماری دانشکده می‌تواند در ایجاد انگیزه در آنان مؤثر باشد، پیشنهاد می‌شود مسئولان به بهبود وضعیت ظاهری دانشکده‌ها اهتمام ورزند.

— با توجه به اینکه دانشجویان رفتار و منش کارکنان غیر هیئت علمی دانشگاه را در سطحی پایین‌تر از متوسط توصیف کرده‌اند و با توجه به تأثیر این رفتار در الگوسازی علمی - پژوهشی، پیشنهاد می‌شود برای آموزش کارکنان جهت رفتار صحیح در محیط‌های آموزشی و پژوهشی، دوره‌های ویژه‌ای در دستور کار مسئولان دانشگاه قرار گیرد.

— با توجه به علاقه زیاد دانشجویان به انجام تحقیق در محیط‌های ورزشی و با توجه به نگرش دانشجویان در این باره که آموخته‌های آنان در رفع نیاز پژوهشی بخش ورزش کشور تأثیر چندانی ندارد، پیشنهاد می‌شود استادان راهنما در سوق دادن دانشجویان به انجام دادن پایان‌نامه‌های دوره کارشناسی ارشد با توجه به اولویت‌های پژوهشی بخش ورزش کشور اهتمام ورزند.

کتابنامه

اسماعیلی، محمدرضا. ۱۳۷۸. بررسی ویژگی‌های تدریس مدرسان رشته تربیت بدنی در مقطع کارشناسی ارشد از دیدگاه دانشجویان (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشکده تربیت مدرس.
 امام‌قلی خوشه‌چین، ترانه و همکاران. ۱۳۸۷. «تعیین وضعیت امکانات آموزشی بیمارستان‌ها از نظر دانشجویان مامایی در دانشگاه علوم

دانشکده علوم پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل.

مشرف‌جوادی، بتول. ۱۳۷۷. «برنامه‌های آموزشی رشته تربیت بدنی چند دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی منتخب جهان و ایران در مقاطع مختلف دانشگاهی»، نشریه حرکت، ش ۴.

نجف‌آقایی، حمید. ۱۳۷۶. وضعیت آموزشی رشته تربیت بدنی مقطع کارشناسی دانشگاه‌های کشور (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه تربیت مدرس.

هاشمی گلپایگانی، محمد. ۱۳۸۷. «بحران‌ها و چالش‌ها در نظام آموزش عالی جهان»، فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی (۳)، ۵-۸.

یزدانی، حمیده. ۱۳۸۸. ارزیابی کیفیت درونی و بیرونی برنامه درسی رشته برنامه‌ریزی درسی دوره کارشناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی (پایان‌نامه کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی)، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه شهید بهشتی تهران.

Chou, S. 2010. "Evaluating the Service Quality of Undergraduate Nursing Education in Taiwan-Using Quality Function Deployment", Nurse Education Today 24, 310-318.

Sahney, S; Karunes, S. 2008. "An Integrated Framework of Indices for Quality Management in Education, A Faculty Perspective", The TQM Journal 20(5), 502- 519.

صابونچی، رضا. ۱۳۷۹. «بررسی کمی و کیفی وضعیت آموزشی و پژوهشی دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی از دیدگاه دانشجویان این مقطع به‌منظور رشد و توسعه منابع انسانی»، مجموعه مقالات اولین کنگره علمی بین‌المللی تربیت بدنی و ورزش دانش‌آموزان دختر. عزیزی، نعمت‌الله. ۱۳۸۵. «وضعیت آموزش و پژوهش در دانشگاه‌ها؛ تأملی بر نظر دانشجویان درباره چالش‌ها و نارسایی‌های علوم انسانی و راهبردهای توسعه کیفی آن»، مقاله پژوهشی، دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.

عزیزی، محمد. ۱۳۸۸. وضعیت آموزش کارآفرینی در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران و ارائه الگوی آموزش کارآفرینی (رساله دکتری مدیریت آموزش عالی)، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه شهید بهشتی تهران.

قریشی، صغری‌سادات. ۱۳۸۷. بررسی نگرش دانشجویان، اعضای هیئت علمی و کارشناسان آموزش نسبت به ملاک‌های ارزیابی عملکرد آموزشی اعضای هیئت علمی دانشگاه الزهراء (س) (پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی)، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه شهید بهشتی تهران.

کبریایی، علی و رودباری، مسعود. ۱۳۸۳. «شکاف کیفیت خدمات آموزشی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان: دیدگاه دانشجویان از وضعیت موجود و مطلوب»، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی (۱)، ۵۳-۶۱.

کوزه‌چیان، هاشم. ۱۳۷۹. «وضعیت آموزشی دانشجویان دانشکده‌های تربیت بدنی کشور»، نشریه حرکت (۴)، ۵۳-۳۴.

محمدی، محمدعلی و همکاران. ۱۳۸۹. «بررسی وضعیت آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایران»، مقاله پژوهشی اولین همایش سراسری آموزش بالینی در پرستاری و مامایی،